

Planeringsavdelningen
Mattias Carlquist
016-544 20 55
mattias.carlquist@energimyndigheten.se

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående Genomförande av Inspire-direktivet i svensk lagstiftning; förslag till miljöinformationslag och – förordning m.m.

Sammanfattning

- Energimyndigheten har i huvudsak inget att erinra mot förslagen.
- Informationsansvaret för områden av riksintresse för vindbruk bör fullgöras av Energimyndigheten.
- Informationsansvaret för statistiska enheter i fråga om energi bör för det fall energistatistiken omfattas av direktivet fullgöras av Energimyndigheten.
- Informationsansvaret för anläggningar för energiförsörjning från förnybara energikällor bör fullgöras av Energimyndigheten.
- Bestämmelserna i 3 kapitlet 19 § och 21 § i förslaget till miljöinformationsförordning bör samordnas.
- Informationsansvaret för förnybara energiresurser bör fullgöras av Energimyndigheten.
- Bestämmelsen i 5 § i förslaget till miljöinformationslag bör utgå.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten har i huvudsak inget att erinra mot förslagen till ny miljöinformationslag och -förordning samt ändringar i fastighetsregisterlagen, sekretesslagen och fastighetsbildningslagen. Specifika synpunkter på utformningen av tredje kapitlet i förslaget till miljöinformationsförordning lämnas nedan. Det är enligt myndigheten lämpligt att Lantmäteriet får ansvar för att samordna det svenska sammanhängande systemet för rumslig information.

Energimyndigheten ser positivt på att allmänhetens tillgång till miljöinformation förbättras. Större möjligheter att ta del av miljöinformation kan komma att främja omställningen till långsiktigt hållbart samhälle. En ökad kunskap om möjligheterna till energiförsörjning från förnybara energikällor kan tänkas påskynda omställningen. Samtidigt är det viktigt att viss information även fortsättningsvis är föremål för sekretess.

Specifika synpunkter

Försörjningstrygghet

För att Energimyndigheten ska kunna hantera energikriser inom ramen för myndighetens uppdrag avseende försörjningstrygghet är det viktigt att myndigheten har omedelbar tillgång till omvärlds- och lägesinformation. Information behövs dels för att kunna besluta om i vilken omfattning myndighetens krisorganisations arbete kan behöva utvidgas och vilka åtgärder som kan vara lämpliga att sätta in i olika skeden av en energikris, dels för att bistå externa aktörer och samhället i stort med korrekt och gemensam information.

För att tillgodose Energimyndighetens behov av information har myndigheten tagit fram ett automatiserat system som sammanställer en lägesbild. Systemet innehåller information som möjliggör att risker för störningar i energiförsörjningen uppmärksammas tidigt. Systemet används som stöd vid analyser, operativa beslut och informationsspridning.

Systemet tillförs information – även sådan information som faller in under definitionen av rumslig information i 3 § i förslaget till miljöinformationslag – från flera leverantörer, däribland Affärsverket svenska kraftnät, Nord Pool ASA och Nord Pool AS samt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Det är enligt Energimyndighetens mening av stor betydelse att det vid inrättandet av det sammanhängande elektroniska systemet beaktas hur myndighetens tillgång till omedelbar information kan säkerställas.

När det gäller försörjningstrygghet är det vidare av största vikt att viss information kan hållas hemlig. Myndigheten återkommer till frågan om sekretess nedan.

Områden av riksintresse för vindbruk

Energimyndigheten har kartlagt och beslutat om vilka områden som är av riksintresse för vindbruk i enlighet med 3 kap. miljöbalken (1998:808).

I förslaget till miljöinformationsförordning anges i 3 kapitlet vilka myndigheter som i fråga om förekommande rumslig information ska fullgöra det informationsansvar som föreslås enligt 2 kapitlet 2 § i förslaget till miljöinformationslag. Det bör därför göras ett tillägg i 3 kap. 9 § i förslaget till miljöinformationsförordning i form av ytterligare en punkt genom vilken det följer att Energimyndigheten fullgör informationsansvaret i fråga om områden av riksintresse för vindbruk enligt 3 kapitlet miljöbalken.

Energistatistik

Energimyndigheten är statistikmyndighet med avseende på tillförsel och användning av energi, energibalanser samt prisutvecklingen inom energiområdet.

Även om den information som myndigheten samlar in nog får anses utgöra rumslig information som i fråga om platser eller geografiska områden avser statistiska enheter förefaller det inte helt klart att det rör sig om miljöinformation i den mening som avses i 2 § i förslaget till miljöinformationslag. För det fall så skulle få anses vara fallet anser myndigheten att det i 14 § förslaget till miljöinformationsförordning bör läggas till en ytterligare punkt genom vilken det följer att Energimyndigheten ska fullgöra informationsansvaret i fråga om energi.

Anläggningar för energiförsörjning

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet enligt 1 kap. 3 § lagen (2003:113) om elcertifikat. För administrationen av elcertifikatsystemet finns ett IT-system som innehåller uppgifter om anläggningar för energiförsörjning från förnybara energikällor. Systemet omfattar dock endast en del av de anläggningar för energiförsörjning som finns i Sverige.

Energimyndigheten har härutöver iordningställt ett IT-system med uppgifter om anläggningar för energiförsörjning från vindkraft i Sverige. Inte heller detta system är heltäckande, då småskaliga anläggningar för vindbruk inte tagits med.

Elektroniska system med information om anläggningar för energiförsörjning kan finnas hos flera andra myndigheter, däribland Affärsverket svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen. Informationsansvaret enligt 3 kap. 19 § för anläggningar för energiförsörjning bör därför fullgöras av flera. Såvitt gäller Energimyndigheten bör det i 3 kap. 19 § i förslaget till miljöinformationslag läggas till en punkt genom vilken informationsansvaret för anläggningar för energiförsörjning från förnybara energikällor fullgörs av Energimyndigheten.

Anläggningar eller verksamheter som avses i 9, 11 eller 12 kapitlen miljöbalken

Många anläggningar för energiförsörjning är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Så kan även vara fallet för flera andra anläggningar som räknas upp i 3 kap. 19 § i förslaget till miljöinformationslag. Det bör därför i 3 kapitlet 21 § i förslaget till miljöinformationsförordning läggas till ett andra stycke i vilket det anges att informationsansvaret för dessa anläggningar fullgörs i enlighet med vad som angivits i 19 §.

Energiresurser

I punkten 20 i bilaga III till det s.k. Inspire-direktivet (2007/2/EG) exemplifieras energiresurser bl.a. med förnybara energiresurser som vattenkraft, bioenergi, sol och vind. Med vattenkraft torde avses utvinning av energi genom traditionella vattenkraftverk. Energi från vatten kan dock i en inte alltför avlägsen framtid komma att kommersiellt utvinnas ur bl.a. vågor och tidvattenrörelser. Bland andra förnybara energiresurser som det kan finnas ekonomiskt lönsamma förutsättningar att utvinna i Sverige kan nämnas geotermisk energi, jord- och bergvärme.

Samlad information om förnybara energiresurser finns endast i begränsad omfattning eller inte alls. Energimyndigheten har genomfört en kartering av vindresurser i olika delar av riket och i en databas sammanställt rumslig information om var och hur mycket det blåser. Informationen är värdefull för bedömningen av var vindkraftsanläggningar bör etableras.

Mot denna bakgrund bör bestämmelsen i 3 kap. 32 § i förslaget till miljöinformationsförordning ändras så att informationsansvaret för vind och möjligen även andra förnybara energiresurser, såsom sol, vatten, bioenergi och vågor, ska fullgöras av Energimyndigheten. Vad gäller de senare energiresurserna finns det dock inte i dagsläget några genomförda karteringar. Möjligen bör bestämmelsen utformas mera generellt så att de övergripande begreppen flödande, solbaserade och geotermiska energiresurser anges istället för att de olika förnybara energislagen räknas upp.

Sekretess

En mycket stor mängd information synes omfattas av förslaget till miljöinformationslag. Uppgifterna kan vara föremål för sekretess utifrån många sekretessgrunder.

Energimyndigheten vill återigen lyfta fram att svårigheter kan uppkomma med avseende på sekretess när mängder av information görs tillgängliga sammanställt. Enskilda uppgifter som var för sig kan vara harmlösa, kan sammanställda ge information som kan skada de intressen, vilka sekretessen avser att skydda.

Vilken sekretess som ska gälla för den information som omfattas av förslaget till miljöinformationslag bör inte bestämmas genom 5 § i förslaget såsom det nu har utformats. Lagrummet bör utgå. Istället bör sekretesslagen och -förordningen ändras i den utsträckning det är lämpligt att sekretess för viss information inte längre ska gälla. Frågan om vilken sekretess som ska råda bör utredas ytterligare.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Josephine Bahr Ljungdell, Anneli Eriksson, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, och Birgitta Palmberger, t.f. avdelningschefen Mathias Fock, verksjuristen Fredrik Selander samt verksjuristen Mattias Carlquist, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Mattias Carlquist